

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3689/2024
09.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... , чији је пуномоћник Софија Јонкић, адвокат из ... , против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, ради преображаја радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2715/23 од 10.10.2023. године, у седници одржаној 09.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2715/23 од 10.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица Ћуприја П1 190/22 од 04.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је рад по уговорима о обављању привремених и повремених послова прерастао у радни однос на неодређено време код туженог од 07.04.2018. године, што је тужени дужан да призна и трпи и да са тужиоцем заснује радни однос на неодређено време. Ставом другим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2715/23 од 10.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П1 190/22 од 04.04.2023. године. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање тужиоца на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле више сукцесивних уговора о привременим и повременим пословима у периоду од 07.04.2016. године до 10.01.2020. године, на основу којих је тужилац био радно ангажован код туженог где је обављао послове ..., које је предвиђено Актом о систематизацији код туженог. Тужилац је са Привредним друштвом за пружање услуга „Про тент“ д.о.о. Београд дана 03.01.2020. године закључио уговор о раду на одређено време, за период од 10.01.2020. године до 09.07.2020. године, са даном ступања на рад код овог послодавца на дан 10.01.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да је чланом 197. Закона о раду дефинисан рад ван радног односа, а којом су обухваћени и уговори о привременим и повременим пословима. Правну природу уговора не одређује само његов назив већ и суштина правног односа који је њиме заснован, те у погледу права, обавеза и одговорности уговорних страна из уговора о обављању привремених и повремених послова имају се применити одредбе закљученог уговора. Тужилац је закључивањем и извршавањем таквих уговора о привременим и повременим пословима јасно изразио сагласност воље у погледу његовог ангажовања ван радног односа. Како је уговор о обављању привремених и повремених послова посебан именовани уговор којим се заснива уговорни однос између послодавца и одређеног лица, радно ангажовање по основу таквог уговора се не може сматрати радним односом због чега се такав уговор не може конвертовати у уговор о раду на одређено, односно на неодређено време. Стога, по оцени судова у конкретном случају нема услова за утврђење постојања радног односа из члана 32. став 2. Закона о раду јер се рад тужиоца код туженог обављао у форми рада ван радног односа по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима. Такође, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, сходно одредби члана 105. цитираног закона.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Чланом 197. став 1. Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/05...95/18), прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом 2. истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један, или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима, или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом 6. наведеног члана предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему, спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе члана 37. Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време и у односу на одредбе члана 32. Закона о раду, којима је прописано да ако послодавац не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад, а што произилази из одредбе члана 105. Закона о буџетском систему. Код утврђеног да је тужилац на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима, обављао исте послове у у периоду 07.04.2016. до 10.01.2020. године, да закон ту врсту рада третира као рад ван радног односа, то није било услова да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог и да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави јер су закључени да би се избегло заснивање радног односа, будући

да се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему, којима је било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе. Код наведеног, законитост радног ангажовања тужиоца у смислу одредаба Закона о раду у предметном периоду не утиче на другачију одлуку о тужбеном захтеву.

Наводима ревизије тужиоца о томе да је све време био радно ангажован за обављање послова који, по својој природи, не представљају привремене и повремене послове, већ су у питању послови за којима је постојала стална потреба и да је тужилац фактички био у радном односу, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Тужилац је код туженог био радно ангажован по уговорима о обављању привремених и повремених послова у периоду када он, као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Такође, ревизијски наводи да је тужилац дана 31.12.2009. године први пут са туженим закључио уговор о привременим и повременим пословима (са прекидима), дакле пре ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему, нису од утицаја на другачију одлуку ревизијског суда, с обзиром да је Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/2009) ступио на снагу 25.07.2009. године, а у периоду који се истиче у тужби од 01.04.2016. године до 10.01.2020. године биле су на снази одредбе Закона о буџетском систему на који се позивају нижестепени судови, а којима је била прописана забрана корисника јавних средстава да заснивају радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић